

Waterschap Scheldestromen
T.a.v. Dagelijks Bestuur Waterschap Scheldestromen
Postbus 1000
4330 ZW MIDDELBURG

Middelburg, 18 juni 2021

Onderwerp: maaien dijken en bermen

Geacht Dagelijks Bestuur,

Wij schrijven deze brief gezamenlijk met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting Landschapsbeheer Zeeland en Het Zeeuwse Landschap. Vorige week werd via sociale media melding gemaakt van het maaien van een beschermde Bokkenorchis op een dijk bij Vlissingen. Deze dijk is in beheer bij Waterschap Scheldestromen en de maaiwerkzaamheden waren ook (in opdracht van) door het Waterschap uitgevoerd. Dit voorval is helaas slechts één van de vele voorbeelden van onzorgvuldig handelen door het Waterschap die wij kennen. Daarnaast bleek uit de eerste reacties namens het Waterschap niet dat de zorgplicht die voortvloeit uit de Wet Natuurbescherming (Artikel 1.11) serieus genomen wordt. Graag zouden wij u willen attenderen op enkele zaken en nodigen we u uit om samen met ons handen en voeten te geven aan uw eigen ambities uit de Visie Biodiversiteit en het bijbehorende Inspiratiedocument - waaraan de natuurorganisaties hebben meegewerkt - en het concept WaterschapsBeheerprogramma 2022-2027.

In het kader van de Wet Natuurbescherming (voorheen Flora- en faunawet) heeft de Unie van Waterschappen voor bestendig beheer en onderhoud (zoals het maaien van dijkvakken) een gedragscode opgesteld en deze is vastgesteld door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De waterschappen kunnen hierdoor aan de slag met de gedragscode. Indien een waterschap bij bepaalde werkzaamheden niet aan de gedragsregels kan voldoen, dan dient ontheffing

Je stem voor natuur en milieu

te worden aangevraagd. De gedragscode biedt ruimte voor lokaal maatwerk, toegesneden op de lokale situatie en de soort waar het om gaat. Zoals opgenomen in het voorwoord van de gedragscode; “Natuurvriendelijk werken hoort bij maatschappelijk verantwoord handelen. Ecologische doelstellingen zijn onlosmakelijk verbonden met het duurzaam beheer van het watersysteem”. Op uw website lezen we op de pagina “Zorgvuldig maaien” dat u heeft gekozen om de gedragscode toe te passen en dat u de “Veldgids Beheer en onderhoud Waterlopen, wegen en primaire waterkeringen” heeft ontwikkeld voor de toepassing bij de dagelijkse werkzaamheden. De recente voorbeelden (en eerder in het bestuurlijk overleg besproken voorbeelden) laten echter zien dat de praktijk niet strookt met de intenties zoals ze op de site staan. We willen u dan ook met klem vragen om uw eigen intenties en voorwaarden toe te passen in het dagelijks werk van het Waterschap en hierop toe te zien, ook daar waar het werk door (onder)aannemers of pachters wordt uitgevoerd. In de Veldgids zijn werkprotocollen opgenomen voor het maaien van wegbermen en voor waterkeringen en binnendijken. Deze protocollen bieden ons inziens voldoende handvatten voor een zorgvuldige uitvoering van het beheer waarbij verkeersveiligheid, veiligheid van dijken en de zorgplicht in het kader van natuurbeschermingswet meegenomen zijn.

Graag willen wij u attenderen op voorbeelden bij andere overheden, met soortgelijke verantwoordelijkheden als u, zoals Provincie Zeeland. De provincie heeft met ingang van 2021 een ecologisch bermbeheer ingesteld, waarbij zestig procent van haar bermen op een ecologische manier beheerd worden. Dat betekent dat pas vanaf half augustus gemaaid wordt en het maaisel wordt afgevoerd. Zo worden voedingsstoffen weggehaald (verschraling) zonder de zaadzetting van bijzondere en zeldzame planten te remmen. Verschraling is nodig, omdat in een berm met weinig voedsel meer verschillende soorten leven dan in een voedselrijke berm. Dit ecologische beheer is afgestemd op verkeersveiligheid, voorkomen van overlast voor belendende percelen, enz. Mocht u geïnteresseerd zijn in deze werkwijze; <https://www.zeeland.nl/natuur-en-landschap/bermbeheer>

In het concept Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 lezen wij het leidende principe van het Waterschap: “We zijn een betrouwbare overheid en samenwerkingspartner, die doet waarvoor ze is opgericht én formuleert antwoorden op de noden van deze tijd, maar belooft niet méér dan ze waar kan maken”. Om samen te werken moeten beide partijen weten wat ze aan elkaar hebben en op elkaars verantwoordelijkheden en beloften kunnen vertrouwen. De eerder genoemde werkwijzen en talrijke voorbeelden van verstoorde fauna of vernielde flora geven ons tot op heden niet het vertrouwen dat nodig is om gezamenlijk op te trekken en de uitdagingen van deze tijd op te pakken. Dat betreuren wij en daarover gaan wij graag met u in gesprek.

Natuur en biodiversiteit hebben een grote waarde voor de mens en ook Zeeland kan niet zonder. Soortenrijkdom vergroot de belevingswaarde van de groene én blauwe leefomgeving. Natuur maakt de mens gezond en gelukkig en draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een gezonde economie. Daarnaast levert de natuur belangrijke grondstoffen en bouwstenen – denk aan voedsel, zuurstof, luchtfiltering, een gezonde bodem en waterzuivering. De verschillende dier- en plantensoorten en hun leefgebieden horen bij elkaar en moeten in balans zijn. Een gezond milieu kan tegen een stootje want die kan vervuilende stoffen opvangen en afbreken. Biodiversiteit is daarmee een indicator voor een schoon milieu. Een robuuste natuur en een rijk landschap liggen aan de basis van een natuurinclusieve toekomst, waar iedereen in Zeeland profijt van heeft – burgers, bedrijven en toeristen. Maar ondanks de inspanningen voor natuurbescherming in de afgelopen decennia is de biodiversiteit in Zeeland sterk achteruitgegaan. Veel soorten hebben het moeilijk. Het vernietigen van biodiversiteit tast de ecosystemendiensten aan en vormt daarmee een bedreiging voor onze welvaart en ons welzijn. Met andere woorden: het gaat steeds slechter met dieren en planten, waardoor wij steeds minder kunnen profiteren van wat de natuur ons biedt. Dat is zorgelijk en schadelijk. Daarom moeten we nú maatregelen nemen om ons natuurlijk kapitaal te beschermen en versterken.

Aan de hand van deze brief roepen Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Zeeuwse Landschap en ZMf het dagelijks bestuur van het Waterschap op om hun verantwoordelijkheid te nemen op gebied van biodiversiteit en natuurwaarden. Wij zijn bereid om het Waterschap hierbij te helpen, om de werkwijzen en maatregelpakketten uit de Veldgids en ambities uit de Inspiratiedocument biodiversiteit en het Waterschapsbeheerprogramma naar een werkbare dagelijkse praktijk te vertalen. Wij nodigen u uit om hierover op korte termijn in een bestuurlijk overleg verder te praten.

Met vriendelijke groet,

Mede namens Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting Landschapsbeheer Zeeland en Het Zeeuwse Landschap,

Ira von Harras
directeur ZMf